

در سایه یکصدسالگی درخت دوستی

به کوشش:

دکتر ماندانا تیشه‌یار و دکتر درّ فضلی

با حمایت انجمن علمی مطالعات صلح ایران و
پژوهشکده فرهنگ و ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی

سرشناسه: تیشه یار، ماندانا، ۱۳۵۴ - / Tishehyar, Mandana/ - ۱۹۷۵

عنوان و نام پدیدآور: در سایه یکصدسالگی درخت دوستی: به مناسبت یکصدمین سالگرد امضای پیمان دوستی میان ایران و افغانستان/به
کوشش ماندانا تیشه یار، رز فضل: با سپاس از احمد بخشی ... [و دیگران]؛ [برای] دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاه بیرجند.

مشخصات نشر: کرج: فروغ سپهر، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۲۹۵ص: مصور: ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۶۱-۰۰۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: با سپاس از احمد بخشی، اصلی عباسی، حامد شفیعی، آذر بهبهانی.

موضوع: ایران -- روابط فرهنگی -- افغانستان / Iran -- *Cultural relations-- Afghanistan

موضوع: افغانستان -- روابط فرهنگی -- ایران / Afghanistan -- *Cultural relations-- Iran

ایران -- روابط خارجی -- افغانستان / Iran -- Foreign relations -- Afghanistan

افغانستان -- روابط خارجی -- ایران / Afghanistan --Foreign relations-- Iran

ایران -- روابط اقتصادی -- افغانستان / Iran -- Foreign economic relations -- Afghanistan

افغانستان -- روابط اقتصادی -- ایران / Afghanistan -- Foreign economic relations -- Iran

افغانستان -- روابط خارجی -- ایران / Afghanistan --Foreign relations-- Iran

شناسه افزوده: فضل، رز، ۱۳۶۱-

شناسه افزوده: بخشی، احمد، ۱۳۵۴-

شناسه افزوده: دانشگاه علامه طباطبائی

شناسه افزوده: Allame Tabatabaee University

شناسه افزوده: دانشگاه بیرجند

رده بندی کنگره: DSR۱۳۹

رده بندی دیویی: ۵۵۰۵۸۱/۳۲۷

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۲۷۴۱۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

در سایه یکصدسالگی درخت دوستی

ماندانا تیشه یار - رز فضل

صفحه آرا و طراح جلد: رامش نورانی آتشگاه

چاپخانه: آوای آرامش/قطع رقعی

شابک کتاب مکتوب: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۶۱-۱۰-۴

شابک الکترونیکی: ۹۷۸-۶۲۲-۵۹۶۱-۰۰-۹۸

قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ تومان

چاپ: اول ۱۴۰۲ - شمارگان: ۵۰۰

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
۱۵	تاریخ و فرهنگ.....
۱۶	یک تاریخ همدلی.....
۱۹	هرات عهد تیموری؛ جلوگاه یکپارچگی ایران فرهنگی.....
۲۳	مرزهای دیروز، مرزهای امروز.....
۲۷	درد دلی کوتاه و شبانه؛ افغانستان.....
۳۰	حافظه تاریخی.....
۳۷	حقیقت این است: «ما از یک دریچه به جهان مینگریم».....
۴۱	ایران از کشورهای مطمئن جهان و همسایه مفید با مشترکات فراوان فرهنگی برای افغانستان.....
۴۴	جایگاه ایران و افغانستان در فرهنگ کهن اسلامی.....
۴۹	گذار به سرزمین خورشید.....
۵۵	روی گور همه تفرقه‌ها گل بزنید.....
۶۱	به امید همدلی‌های بیشتر.....
۶۱	تداوم دوستی، تقویت روابط علمی- فرهنگی.....
۶۴	یادگیری باهم زیستن فرهنگی.....
۷۰	یک قرن دوستی؛ پیشینه تاریخی و پیوندهای تمدنی!.....
۷۴	اشتراکات فرهنگی ایران و افغانستان؛ برگزاری آیین نوروز.....
۸۳	از هرات تا تبریز در امتداد جاده ابریشم.....
۸۶	تقویت انسجام اجتماعی در پیوند میان ملت‌ها؛ رویکردی جهانی برای داشتن دنیایی بهتر.....
۹۱	ایران و افغانستان: یک میراث در دو کشور.....
۹۶	برگ مهر.....
۱۰۰	افغانستان و ایران؛ دو برادر با جان برابر.....
۱۰۵	زبان ما و افغانستان.....

۱۱۳.....	بی‌مرزی دانش و دیپلماسی علمی؛
۱۱۸.....	استخوان مشترک پوست جدا.....
۱۲۱.....	هو.....
۱۲۵.....	هم‌دستایی ایران و افغانستان.....
۱۲۸.....	ملتی واحد در سرزمین‌های جدا از هم.....
۱۳۳.....	مرزها اسلح دوری ما نیستند.....
۱۳۶.....	روابط علمی و پژوهشی ایران و افغانستان.....
۱۴۰.....	امر فرهنگی و زوال دیگری‌سازی ایرانی - افغانستانی.....
۱۴۴.....	فرهنگ واحد و سرنوشت مشترک.....
۱۴۷.....	سیاست و امنیت.....
۱۴۸.....	صد سال پس از امضای عهدنامه موکوت بین ایران و افغانستان.....
۱۵۳.....	ایران و افغانستان؛ مکمل ژئوپلیتیکی یکدیگر.....
۱۵۷.....	یک قرن مناسبات برادری و دوستی بین ایران و افغانستان.....
۱۶۱.....	افغانستان جایی برای دوست داشتن.....
۱۶۵.....	ایران و افغانستان: دو هویت سیاسی و یک حوزه فرهنگی.....
۱۶۹.....	همسایگانی برای تمام فصول.....
۱۷۳.....	زنان افغانستان و سابقه یک قرن حضور در عرصه سیاست و اجتماع.....
۱۷۹.....	ایران و افغانستان و تنهایی‌شان.....
	به پیشواز گفتار عالم‌آه استاد محمد جواد سلطانی (دانشگاه ابن سینای کلیل) در دفعِ کمینه‌گراییِ جزمیتِ
۱۸۳.....	عقاید بومی و مآل اندیشی مکاتب غربی.....
۱۸۸.....	ایران و افغانستان؛ گذشته‌ای پر افتخار و آینده‌ای پر امید.....
۱۹۴.....	جایگاه زنان نخبه افغانستان در آینده نظام سیاسی این کشور پس از ورود طالبان به بدنه حکومت.....
۲۰۱.....	ایران و افغانستان؛ یک روح در دو کالبد!.....
۲۰۴.....	نلمه‌ای از دل این روزگار.....
۲۰۷.....	گودی پرن.....

پیشگفتار

ایران و افغانستان: اشتراکات، مشکلات و چشم انداز روابط

احمد بخشی

مدیر گروه پژوهشی افغانستان، دانشگاه بیرجند

تاریخ نگاری‌های مشترک و خط یکسان و حوزه ادبی و علمی یکسان میان ایران و افغانستان، به عنوان یک روح در دو جسم عمل می‌کنند و اینها نقاط بسیار مستحکم دوستی دو کشور محسوب می‌گردند. وجود شاخصه‌های یکسان تمدنی قبل و پس از اسلام در دو کشور، حاکی از وجود حوزه بسیار غنی تاریخی و تمدنی بین دو کشور است که از چشم سیاستمداران دو کشور جهت استفاده از آنها در حل موضوعات مورد اختلاف سیاسی دور مانده است. همچنین بسیاری از دانشمندان مشهور، از این حوزه مشترک تمدنی برخاسته اند و متعلق به هر دو ملت هستند. بسیاری از مشاهیر ادبی و تاریخی که شاید ایرانی بدانیم، زادگاهشان در افغانستان امروزی قرار دارد. از جمله این مشاهیر می‌توان به مولانا جلال‌الدین بلخی، خواجه عبدالله انصاری، انوری، عنصری بلخی، دقیقی بلخی،

ابوریحان بیرونی، عبدالقادر بیدل، امیر علیشیر نوایی، عبدالرحمن جامی، رابعه بلخی، ناصر خسرو، سنایی غزنوی، کمال الدین بهزاد، ملافیض محمد کاتب، ابوعبید عبدالرحمن محمد جوزجانی، حمیدی بلخی و ابونصر فارابی و ... اشاره کرد و یا بسیاری از متونی را که امروزه مطالعه می‌کنیم و یا پشت ویتترین کتابفروشی‌های میدان انقلاب و یا جاهای دیگر کشور، برای خوانندگان ایرانی جذابیت دارند و به چاپ چندم رسیده‌اند، از جغرافیای سیاسی افغانستان هویت یافته، هرچند که در جغرافیای فرهنگی واحدی معنا می‌یابند؛ مانند کتاب‌های خالد حسینی، عتیق رحیمی، محمد حسین محمدی، احمد مدقق، محمد آصف سلطان‌زاده، صدیقه مسعود، حمیرا قادری و زریاب‌ها ... از جمله نویسندگان افغانستانی هستند که آثار آنها در میان ایرانی‌ها از محبوبیت زیادی برخوردار است. علاوه بر این، برگزاری جشن نوروز به‌عنوان جشن سال نو، چیدن هفت‌سین، برگزاری مراسم سنتی مشابه با چهارشنبه‌سوری، طبخ و صرف غذاهای مشابه در ایام نوروز و دید و بازدید نوروزی از تشابهات فرهنگی میان دو کشور ایران و افغانستان است. تقویم دو کشور در دورانی که هنوز هویت واحد سیاسی بودند، توسط سلطان جلال‌الدین ملک‌شاه سلجوقی بر مبنای محاسبات دقیق نجومی، به تقویم خورشیدی تبدیل شد و تا به امروز دو کشور از همین تقویم استفاده می‌کنند. این عوامل و مولفه‌ها، علیرغم دو هویت سیاسی، نشان از یگانگی فرهنگی و تمدنی دارد که توانسته است در سده‌های طولانی، پلی بین دو کشور باشد.